

“Tillväxtkommuner visar vägen”

Gunnar Johnson

Kommunens roll för tillväxt allt viktigare

Globalisering, digitalisering, urbanisering

Tjänste- och servicenäringsarna växer

Mer specialiserad arbetsmarknad

Mer kunskap i såväl varor som tjänster

Funktionell regionförstoring

Ökad konkurrens om kunskap och kapital

Ortens/regionens attraktivitet allt viktigare

(”Growth occurs where smart people want to be”)

Arena för Tillväxt

Samarbetsprojekt mellan
ICA, Swedbank och Sveriges Kommuner och Landsting
för att stimulera stödja lokal tillväxt

Årets Tillväxtkommun

Utdelat sedan 1998

Kvantitativa och kvalitativa kriterier

Vinnarna olika

– men kanske några generella likheter?

Årets Tillväxtkommun

1998 - Leksand

1999 - Växjö

2000 - Vaggeryd

2001 - Karlskrona

2002 - Mölndal

2003 - Linköping

2004 - Göteborg

2005 - Solna

2006 - Åre

2007 - Eskilstuna

2008 - Umeå

2009 - Malmö

2010 - Varberg

2011 - Nacka

2012 - Falkenberg

2013 - Stockholm

2014 - Sundbyberg

2015 - Luleå

2016 - Helsingborg

Åre, Eskilstuna och Nacka

Tre spännande vinnare med skiftande förutsättningar
– storlek, geografi, näringsliv, politik

Åre kommun

Ca 10 000 invånare

Besöksnäringen dominerar

Minskad befolkning under en lång period

Mål: Ökad befolkning genom fler helårsanställda

Strategi: Förlängd turistsäsong och breddad branschbild

Åtgärd: samverkan kommun och näringsliv, Holiday Club, Alpina VM

Effekt: Investeringar, inflyttning, nya "livsstilsföretag"

Eskilstuna kommun

Ca 100 000 invånare

Tillverkningsindustrin dominerar

Svår period 1970-95

Mål: Mer kunskapsintensivt näringsliv, jobb, allmän vändning

Strategi: Utnyttja befintliga fördelar (kommunikationer, högskolan), geografisk ompositionering, skapa framtidstro

Åtgärder: Samverkan med näringslivet, varumärket - inåt och utåt, alliansbyggande, "djärva" beslut

Effekt: Ökad lönesumma, tillväxt, branschbreddning, stärkt självförtroende – men fortsatt sårbarhet

Nacka kommun

Ca 100 000 invånare

Industrikommun under snabb omvandling

Del av huvudstadsregionen

Mål: Stad för boende, arbete och service

Strategi: Nyttänkande och stimulans av entreprenörskapet

Åtgärder: Omvandling av industriområden till boende och handel, privata alternativ för tidigare offentliga tjänster, hög servicenivå

Effekt: Stark tillväxt, stor branschbredd, omfattande pendling – in och ut

Åre, Eskilstuna, Nacka – likheter och skillnader

Olika resor: Åre, Eskilstuna – att bryta en negativ spiral
Nacka – att utvecklas i en huvudstadsregion

Samverkan med näringslivet: Åre, Eskilstuna – vision, strategi och
åtgärder
Nacka – möjliggörare

Politiken: Eskilstuna, Nacka – stabil över tid, starkt ledarskap, brett fokus
Åre – skiften men starkt ledarskap, brett fokus

Geografins betydelse: Nacka – del av storstaden
Åre – regional uppbackning
Eskilstuna – regional ompositionering

Den fortsatta resan: Åre och Nacka – fortsatt uppåt
Eskilstuna – ännu viss sårbarhet

Några iakttagelser

- Det politiska ledarskapets betydelse
- Förmågan att kombinera strategi med akuta insatser
- Vikten av tillit mellan politik och näringsliv
- Modet att tänka nytt – men med bas i kommunens unika tillgångar
- Åre, Eskilstuna och Nacka – stora skillnader vad gäller förutsättningar och verktygslåda men också flera likheter
- Utvecklingen kan ges en ny inriktning, den är inte ödesbestämd

Tio sammanfattande slutsatser och råd

- **Det politiska ledarskapet** är ofta avgörande för att skapa goda betingelser för positiv utveckling med tillväxt i näringslivet
- En viktig uppgift för det politiska ledarskapet är att skapa ett **gott, kreativt och förtroendefullt samarbetsklimat** mellan kommunen och näringslivet
- Samarbetsklimatet gynnas av att man utgår från att **kommunens roll är vidare än att erbjuda välfärdstjänster** av god kvalitet

Tio sammanfattande slutsatser och råd, forts.

- Att utveckla en **vision med konkreta mål och åtgärder** och att göra det i samarbete med näringslivet är en nyckelfaktor
- Att låta strategin **verka under lång tid** trots eventuella motgångar är en annan framgångsfaktor
- Det är viktigt att flytta fram positionerna och **sätta nya mål** i takt med omvärldsförändringar och vunna framgångar ...
- ...och att våga ta **djärva beslut** när möjlighetsfönstret står öppet

Tio sammanfattande slutsatser och råd, forts.

- Att **förnya och tänka nytt** är nödvändigt men det bör ske utifrån en analys av vad som är de unika eller åtminstone **bärande tillgångarna lokalt**
- **Geografins betydelse kan inte överskattas** – den lokala tillväxten är beroende av var kommunen befinner sig, vad som finns i närheten och vilket samarbete som kan utvecklas med grannarna regionalt
- **Nedgång kan vändas till uppgång** med väl valda åtgärder, vid rätt tidpunkt och i uthållig samverkan med andra aktörer

”Våga ta djärva beslut”

Tillväxtkommuner lockade storpublik i Almedalen • Ny bok med tips och råd

Vad har Nacka, Eskilstuna och Åre gemensamt? De har alla vunnit titeln Årets Tillväxtkommun. Deras erfarenheter och kommunala framgångsfaktorer har samlats in en ny rapport.

ALMEDALEN Lokalen var sprängfylld när ledande politiker från de tre kommunerna berättade vad de gjort och hur de tänkt. Också den senaste vinnarkommunen, Luleå, fanns på plats, liksom civilminister Ardalan Shekarabi (S).

Arena för tillväxt stod för seminariet och presenterade rapporten *Tillväxtkommuner visar vägen*. Åre vann 2006, Eskilstuna 2007 och Nacka 2011. En slutsats är att varken kommunens storlek, geografiska läge, strukturen på näringslivet eller vilka partier som styr är avgörande faktorer för framgång. Alltså handlar det om andra saker.

Dessa andra saker lyfter Gunnar Johnson, tidigare regiondirektör i Uppsala län, fram i den rapport han sammanställt på uppdrag av Arena för tillväxt.

– Ha modet att tänka nytt, våga ta djärva beslut! löd en av hans rekommendationer.

Det är en av de punkter där Nacka, Eskilstuna, Åre och Luleå förenas. Annat: Starkt politiskt ledarskap, tillit mellan politiken och näringslivet, en väl förankrad utvecklingsstrategi – som kombineras med lyhördhet för att fånga tillfället i flykten och våga utmana traditionella sanningar om bilden av kommunen.

Ett exempel på att nedgång kan vändas till uppgång är Luleå. Kommunalrådet Niklas Nordström (S) målade upp ett mycket dystert 1990-tal för kommunen.

– Det var verkligen ingen succé. Vi bråkade internt och det mesta stod stilla. Det har vi vänt, i stort sett genom att följa checklistan i rapporten. En nyckel för oss har varit att jobba nära ihop med fastighetsägarna och kunna locka de stora fastighetsbolagen att satsa i Luleå.

Jimmy Jansson (S), kommunstyrelsens ordförande i

Eskilstuna, beskrev stolt hur socialdemokrater och moderater ”gått i armkrok” sedan valet. Också C ingår i styret. Det har bidragit till att näringslivet ser att politikerna tar ansvar.

– Men vi har fortfarande stora strukturella utmaningar. För 70–80 procent av Eskilstuna tuffar det på bra. Men för 20–30 procent står det still eller backar. Vi har 13,7 procent arbetslöshet, jobben är ett extremt fokus för oss.

Katrin Wissing (MP), ordförande i samhällsbyggnadsnämnden i Åre, konstaterade att 800 personer står i kö för hyreslägenheter och att kommunen har 400 nya lägenheter ”i pipen”. Åre jobbar bland annat med att förlänga turistsäsongen.

I Nacka har mycket hänt sedan man var ”den kommun som malde mest mjöl i Sverige”, som kommunstyrelsens ordförande Mats Gerdau (M) beskrev det. Här spelas bland annat 80 procent av all reklamfilm i Sverige in. Gerdau framhöll även de 800 privata utförarna av välfärdstjänster.

MAGNUS WREDE
mw@dagenssamhalle.se

ÖNSKELISTA TILL CIVILMINISTERN

Kommunpolitikerna fick framföra önskemål till den närvarande civilministern, Ardalan Shekarabi, på seminariet.

”Reglera inte sänder kommunerna!”

Mats Gerdau (M),
ks-ordförande
i Nacka

”Se till att storregionerna blir verklighet!”

Katrin Wissing (MP),
ordförande i samhällsbyggnadsnämnden
i Åre

”Stärk politikerrollen i stället för de lokala folkomröstningarna, för de senare löser inte ett skit!”

Niklas Nordström (S), kommunalråd i Luleå

”Den kommunala självstyrelsen är en enorm tillgång!”

Jimmy Jansson (S),
ks-ordförande
i Eskilstuna

”Kloka ord. Så arbetar regeringen”, kommenterade civilministern önskemålen – och pekade på arbeten med att utveckla styrningen i kommunerna, satsa på mer generella statsbidrag, reformera kommunallagen och **”riva en del rättsliga hinder”**.

”Och om Frankrike klarar att driva en regionreform så borde vi också göra det”, avslutade Ardalan Shekarabi.

